

Datum
2020-09-07
Vår referens
Charlotta Ekberg
HR-konsult
Charlotta.Ekberg@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Remiss Förslag till mötes- och resepolicy med tillhörande riktlinjer, förslag till klimatväxlingsmodell och förslag avseende förmånscykel GRF-2020-22125

Sammanfattning

Grundskolenämnden har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att lämna ett yttrande gällande förslag till mötes- och resepolicy med tillhörande riktlinjer, förslag till klimatväxlingsmodell och förslag avseende förmånscykel.

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2019 att ge kommunstyrelsen, i samarbete med service-nämnden och med stöd av miljönämnden, i uppdrag att arbeta fram en ny resepolicy. Som en första del i uppdraget togs en rapport fram som presenterade en uppföljning av resepolicyen, förslag på fortsatt arbete som framgångsfaktorer för hållbara resor och möten samt förutsättningar för en klimatväxlingsmodell i Malmö stad.

Ett förslag till en miljö- och hälsofrämjande åtgärd i form av möjlighet till förmånscykel för Malmö stads medarbetare har även tagits fram.

Tre förslag återfinns i detta ärende:

- Mötes- och resepolicy med tillhörande riktlinjer
- Klimatväxlingsmodell
- Förmånscykel

Förslagen syftar till att minska Malmö stads klimatavtryck samt öka hälsan hos Malmö stads medarbetare.

Grundskoleförvaltningen är överlag positiv till samtliga tre förslag men vill också lyfta fram vissa aspekter som bör tas i beaktande i den fortsatta hanteringen, dessa framgår i kommentarerna nedan.

Grundskoleförvaltningen har tagit fram ett yttrande där några punkter i remissen kommenteras.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och skickar det till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 200615 Förslag till mötes- och resepolicy med tillhörande riktlinjer, klimatväxlingsmodell och förmånscykel
- Förslag till mötes- och resepolicy med tillhörande riktlinjer, förslag till klimatväxlingsmodell och förslag avseende förmånscykel
- Protokollsutdrag Kommunstyrelsens arbetsutskott beslut §421 förslag till mötes- och resepolicy med tillhörande riktlinjer, förslag till klimatväxlingsmodell och förslag avseende förmånscykel
- G-Tjänsteskrivelse GRNAU 200911 Remiss förslag till mötes- och resepolicy med tillhörande riktlinjer, förslag till klimatväxlingsmodell och förslag avseende förmånscykel
- Förslag till yttrande GRN 200923 Remiss förslag till mötes- och resepolicy med tillhörande riktlinjer, förslag till klimatväxlingsmodell och förslag avseende förmånscykel

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2020-09-11

Grundskolenämnden 2020-09-23

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Efter att kommunfullmäktige beslutade i budget 2019 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att arbeta fram en ny resepolicy togs rapporten ”Uppföljning av nuvarande resepolicy med förslag till fortsatt arbete samt möjlighet till klimatväxlingsmodell” fram. Kommunstyrelsen beslutade att godkänna rapporten i november 2019. De förslag för fortsatt arbete i Malmö stad som återfinns i detta ärende är:

- Mötes- och resepolicy med tillhörande riktlinjer
- Klimatväxlingsmodell
- Förmånscykel

Förslagen är inte avhängiga varandra utan kommer att bli tre separata beslutsärenden.

1. Mötes- och resepolicy

Under 2018 var Malmö stads totala koldioxidutsläpp för tjänsteresor ca 1,2 miljoner kg. Flyg nationellt och internationellt stod för 86 procent av dessa utsläpp. Privat bil i tjänst utgjorde 11 procent av koldioxidutsläppen. Under 2019 var motsvarande utsläpp 940 000 kg.

Genom att förändra våra res- och mötesvanor kan vi, förutom att minska klimatpåverkan och förhoppningsvis förbättra medarbetarnas hälsa, bidra till en minskning av stadens kostnader för resor. Ett sätt att minska kostnaderna är att resan ersätts med ett digitalt möte. Tåg är ofta billigare än flyg. Gång, cykel eller kollektivtrafik innebär lägre kostnader istället för bil eller taxi.

För att Malmö ska bli en klimatneutral stad behövs en beteendeförändring. Med utgångspunkt från tidigare års resvanor innehåller förslaget till mötes- och resepolicy, med tillhörande riktlin-

jer, samt förslaget till klimatväxlingsmodell ett tydliggörande av hur Malmö stad ser på användning av privat bil i tjänst och användning av flyg vid tjänsteresor. Digitala möten eller att gå, cykla, åka kollektivt vid möten förespråkas i förslaget medan det framgår begränsningar avseende att resa med flyg och privat bil i tjänsten.

1.1 Flyg

Flygets stora klimatpåverkan gör att behovet av att minska antalet flygresor är stort och vinsterna är flera. Här kan en resepolicy med tydliga riktlinjer kring flyg bidra både till miljövinster och ekonomiska besparingar. Enligt förslaget ska tåg väljas istället för flyg eller att resan ersätts med ett digitalt möte. En beteendeförändring kan även bidra till förbättrad hälsa liksom till bättre goodwill och ett starkare arbetsgivarvarumärke.

1.2 Användning av privat bil i tjänsten

Efter flyg står användning av privat bil för det största koldioxidutsläppet. Gång, cykel eller kollektivtrafik skulle innebära en förbättring för miljön, möjliggöra ökad säkerhet och bättre hälsa för medarbetare samt en minskning av kostnaderna. Malmö stad kan genom en restriktiv policy reducera användning av privat bil i tjänst. Privat bil får enligt förslaget inte heller användas vid resande kortare än 5 km. Istället för att använda privat bil där miljö- och säkerhetsstandard inte är känd ska enligt förslaget en intern bilpool användas för att tillgodose medarbetarnas behov av biltransport.

1.3 Kommentarer

Grundskoleförvaltningen ställer sig positiva till ett restriktivt resande med flyg. En aspekt som dock bör tas i beaktande är att minskat användande av privat bil i tjänsten, respektive valet av tåg framför flyg kan för vissa medarbetare innebära en stressfaktor vilket i förlängningen kan vara förenat med en kostnad för arbetsgivaren. Grundskoleförvaltningen är en förvaltning med arbetsplatser utspridda över hela staden. Medarbetare i stödfunktionerna gör många besök på de olika skolorna, ibland flera besök per dag, i vissa fall kan detta arbete försvåras genom en allt för stor restriktivitet att använda privat bil. En annan aspekt som bör tas i beaktning är att restriktiva förhållningsregler kring användandet av privat bil i tjänst kan få konsekvenser på hur attraktiv och flexibel arbetsgivaren är.

Grundskoleförvaltningen önskar ett förtydligande kring intentionerna med bilpool; om varje förvaltning förväntas ha en egen bilpool så är detta förenat med en stor inköpskostnad. Om bilpoolen ska finnas på Malmö stad-nivå bör det förtydligas hur detta ska lösas kostnadsmässigt, logistiskt och administrativt. Grundskoleförvaltningen är utspridd över hela Malmö, vi ställer oss frågande till hur medarbetare på skolorna ska kunna utnyttja bilpoolen om den finns placerad på Rönneby. Grundskoleförvaltningen har c:a 80 skolor och grundskoleförvaltningen anser det samtidigt vara orimligt att varje skola har en egen bilpool.

Utifrån resepolicyns intention att cykla mer i tjänsten bör förvaltningens pool av tjänstecyklar utökas, både med vanliga cyklar och elcyklar. Exempelvis har stabsavdelningarna på grundskoleförvaltningen idag totalt 6 cyklar, varav 2 elcyklar. I dagsläget uppskattar vi att i genomsnitt ca 2 cyklar om dagen används. Om förslaget går igenom anser grundskoleförvaltningen att det finns ett behov av att utöka antalet låncyklar, både på förvaltningsnivå samt ute i våra verksamheter. Ungefär hälften av förvaltningens skolor ligger längre än 5 km från förvaltningen varför även tidsaspekten behöver tas i beaktning vad gäller val av att cykla eller åka kollektivt.

Grundskoleförvaltningen vill även påpeka att tidsaspekten ska tas i beaktan utifrån kostnadstänk. Att cykla en sträcka på exempelvis 5 km tar rimligtvis längre tid än att köra bil. En annan aspekt som bör förtydligas är vad som definieras som en resa, är det den totala längden en medarbetare färdas på en dag eller är det sträckan för varje delmål. Det är inte ovanligt att möten bokas in på flera olika skolor per dag, vilket kan resultera i flera kortare sträckor som gemensamt blir en längre sträcka.

I remissen anges att resepolicyns efterlevnad ska följas upp årligen som en del av nämndernas interna kontroll. Här finns en otydlighet kring i vilken form denna uppföljning ska göras; som en del i förvaltningens årliga riskanalys inom intern kontroll eller som en separat granskning och rapportering till nämnden varje år. En årlig separat ”fast” granskning tar utrymme från andra granskningar vilket grundskoleförvaltningen ställer sig frågande till. Grundskoleförvaltningen anser att resepolicyns efterlevnad ska följas upp i enlighet med övriga policyer inom Malmö stad.

Grundskoleförvaltningen vill ha ett förtydligande kring chefens mandat att besluta kring val av färdmedel.

Grundskoleförvaltningen ställer sig positiva till resefria möten, att den som reser i första hand ska undersöka möjligheten till att genomföra mötet digitalt.

2. Klimatväxlingsmodell

Rapporten ”Uppföljning av nuvarande resepolicy med förslag till fortsatt arbete samt möjlighet till klimatväxlingsmodell” beslutades i november 2019 (STK-2019-1249). I denna rapport rekommenderas en klimatväxlingsmodell där resor med flyg och privat bil i tjänst belastas med en klimatväxlingsavgift på 50 % av resekostnaden, vilket är det förslag som ligger i klimatväxlingsmodellen. Syftet är dels att minska Malmö stads växthusgasutsläpp för att bidra till måluppfyllnad enligt Malmö stads budget 2020, dels att visa att Malmö stad är en föregångare och tar ansvar för de klimatpåverkande utsläpp som tjänstepersoner inom Malmö stad genererar. Samtidigt skapas incitament för att välja mer klimatsmarta rese- och mötesalternativ som exempelvis tåg och digitala möten.

De pengar som kommer in som resultat av klimatväxlingen hamnar på ett kommungemensamt konto och föreslås i första hand användas till subventionering av kollektivtrafikresande i tjänst för alla anställda i Malmö stad. I andra hand enligt en åtgärdslista som beslutas årligen av stadsdirektören i samråd med förvaltningschefgruppen. Exempel på åtgärder är upphandling av ett gemensamt bokningssystem för Malmö stads fordon och utrustning för digitala möten.

2.1 Kommentarer

Remissen lyfter fram exempel från andra organisationer som använt klimatväxling som metod och en viktig erfarenhet från dessa är att en låg avgift inte fått önskad effekt varför många höjt avgiften efter några år. Utifrån detta ställer grundskoleförvaltningen sig bakom förslaget till ett påslag på 50 %.

Fördelningen av klimatväxlingspengarna föreslås hanteras på kommungemensam nivå, vilket grundskoleförvaltningen anser skulle kunna medföra en snedfördelning.

Grundskoleförvaltningen ser positivt på förslaget men önskar förtydligande kring hur fördelningen av klimatväxlings-pengarna ska se ut samt att man gör en jämförelse med vinningen av en hantering på förvaltningsnivå. Grundskoleförvaltningen önskar även förtydligande kring hur administrationen ska skötas. Vilka system som involveras, vem som hanterar vad samt hur mycket tid detta uppskattas att ta i anspråk. Framför allt kopplat till administrationen vid körning av privat bil i tjänsten som potentiellt skulle kunna ta mycket tid i anspråk.

3. Förmånscykel

Under arbetet med att ta fram ett förslag till ny mötes- och resepolicy för Malmö stad har ett uppdrag gällande miljö- och hälsofrämjande förmåner för anställda aktualiserats. Bakgrunden till utredningen är ett antagande om att ökad tillgång till cykel skulle kunna öka medarbetares hälsa och minska påverkan på miljön genom att delvis ersätta bilkörande. Det skulle också kunna innebära att en del av tjänsteresorna som idag görs med bil i olika former skulle kunna minska till förmån för mer klimatsmarta färdmedel som cykel eller kollektivtrafikresande. Även en minskning av arbetsgivarens kostnader för resor med Skånetrafiken skulle kunna bli aktuell. Utredningen visar att förmån i form av cykel eller elcykel går att få kostnadsneutral för arbetsgivaren genom bruttolöneavdrag samtidigt som nettovinst uppstår för den anställda. Det finns idag externa företag som erbjuder lösningar för tillhandahållande av förmånscyklar. Det finns även ett tänkbart internt alternativ att tillhandahålla en motsvarande lösning via serviceförvaltningen.

Genom bruttolöneavdrag minskas lönen med månadskostnaden för cykeln. Detta kan påverka arbetstagaren negativt gällande sjukpenning, föräldrapenning och ersättningar från arbetsgivaren såsom semestertillägg, extra föräldrapenning och liknande. Den anställdas nettoeffekt av att få tillgång till en förmånscykel genom bruttolöneavdrag (jämfört med att själv köpa samma cykel för sin nettolön) varierar beroende på vilken cykel den anställda väljer samt vilken marginalskatt den anställda har. Att det blir en nettovinst för den anställda, trots att arbetsgivaren kompenserar sig fullt ut för sina kostnader, är dock säkerställt av de företag som idag är störst på dessa lösningar.

3.1 Kommentarer

Grundskoleförvaltningen föreslår nämnden att ställa sig positiv till förslag om förmånscykel mot bakgrund av den förmodade hälsomässiga och miljömässiga vinningen då förhoppningsvis både privata resor och kortare resor i tjänsten i större utsträckning görs med cykel.

Grundskoleförvaltningen vill dock påpeka att de ekonomiska förutsättningarna bör framgå vid erbjudande om förmånscykel. Exempelvis genom tydlig information till medarbetaren om hur olika inkomstnivåer kan påverka till exempel SGI. Grundskoleförvaltningen vill även ha ett förtydligande kring hanteringen av försäkringsfrågorna kopplade till förmånscykel. Exempelvis om cykeln blir stulen eller går sönder.

Ansvariga

Anna Leidecker HR-chef

Anders Malmquist Förvaltningschef